

Efterår 2024

**Hjørring
FolkeUniversitet**

Velkommen til efterårssæsonen 2024 i Hjørring Folkeuniversitet

Folkeuniversitetet præsenterer den nyeste viden fra forskningens verden og gør det nemt og sjovt at blive klogere.

I år har vi bl.a. sammensat et tema om Japan, om hvordan Japan og Vesten har påvirket hinanden, kulturelt, spirituelt og politisk. Se foredragsrækken på siderne 3+4+5.

Vi har etableret et nyt interessant samarbejde med Vendsyssel Kunstmuseum, hvor vi har kulturkritiker Lilian Munk Røsing, der fortæller om farvernes betydning i kunsten. Se mere side 6.

På Kunstmuseet præsenterer vi også et højaktuelt dobbelt foredrag om arkitektur og byplanlægning dels med fokus på udviklingen i flere nordjyske byer og dels på genopbygningen i Ukraine. Se mere side 7.

Folkeuniversitetet fortsætter det mangeårige samarbejde med Slægthistorisk Forening for Hjørring og Omegn, med Vendsyssel Historiske Museum og med Museumsforeningen ved VHM og desuden med FBL Foreningen for Bygnings og Landskabskultur - lad dig her inspirere til at udvide din horisont.

Under de enkelte foredrag fremgår det, om der er tilmelding, eller om man bare møder op. Her finder du også detaljer om betaling.

Vi håber, at rigtig mange vil finde vej til foredragene.

Du kan holde orienteret på vores Facebookside, Hjørring Folkeuniversitet, og på vores hjemmeside, hjoerringfolkeuniversitet.dk. (Se bagsiden)

Bestyrelsen for Hjørring Folkeuniversitet: Anne Fønnesbech, Charlotte K. Velling, Lene Graarup, Helle Bæk Nielsen og Inge Reenberg.

Kontakt os meget gerne med forslag til foredrag og foredragsholdere.

The historical and contemporary significance of Tea and Ceramics - Japan 1

Foredrag på engelsk v. antropolog og keramiker
Gregory Hamilton Miller, Tolne

*Onsdag 18. september kl. 16.30-18.15
på Hjørring Ungdomscenter, Norgesvej 6, Hjørring.
Foredraget er inklusiv japansk tesmagning og en lille udstilling
af japansk keramik af Gregory Hamilton.
Pris: 100 kr.*

When we look at Japan and Japanese people and culture, there are many different elements and aspects. Zen Buddhist monk Suzuki Roshi said: "If it's not paradoxical, it's not true". Yet if we go back almost 1200 years, we arrive at the introduction of Tea in Japan, first propagated by Eisai in Kyoto and Uji.

At the same time, native ceramics were still quite unrefined, and glazed pieces from the mainland, Korean and Chinese works, were quite sought after and valuable.

Tea and ceramics were some of the most significant elements of the development of and signaling of status and power in the martial era of Japan, and remain so today.

How did they become so important, and what were some of the significant cultural and historical points for ceramics and tea as Japanese tea ceremony, architecture, and society evolved.

Mødet mellem Japan og landene fra vest - Japan 2a

Foredrag ved lektor emeritus Jens-Peter Fage Madsen

Lørdag 5. oktober kl. 10-11.45 og 12.30-14.15

på Tversted Skole, Skolevej 11-13, Tversted.

Pris: 200 kr. for begge foredrag - se næste side

I foredraget fortælles historien om mødet mellem Japan og landene fra vest. I 1853-54 lykkedes det den amerikanske kommandør Matthew Perry at tvinge de japanske myndigheder til at lukke de amerikanske søfolk ind. Hermed endte Japans status som et totalt lukket samfund. Dette blev den foreløbige kulmination på Vestmagternes ekspansion mod øst, en ekspansion, der startede med Marco Polos rejse til Japan i 1200-tallet.

Foredraget behandler endvidere de ganske vidtrækkende konsekvenser, som Perrys åbning af Japan fik for landets borgere og det japanske samfund som helhed.

Foredraget slutter af med en kort omtale af Giacomo Puccinis opera Madame Butterfly fra 1904, der på ganske elegant vis illustrerer kulturmødet mellem japanerne og amerikanerne gennem hovedpersonerne Cho Cho San (Madame Butterfly) og den amerikanske løjtnant Pinkerton.

Marco Polo

Matthew Perry

Zen - levende japansk buddhisme - Japan 2b

Foredrag ved Jørn Borup. Lektor på Afdeling for Religionsvidenskab med speciel interesse i buddhisme, japansk religion, religiøs diversitet og religionsvidenskabelig teori.

Lørdag 5. oktober kl. 10-11.45 og 12.30-14.15

på Tversted Skole, Skolevej 11-13, Tversted.

Pris: 200 kr. for begge foredrag - se forrige side

Gale mestre og rebelske munke. Striks klosterdisciplin med meditation og stokkeslag. Forfædredyrkelse og folkereligion, kunst, kultur og vestlig bohembuddhisme.

Zen-buddhismen er unik og mangfoldig, og en af de mest interessante former for religion i hele religionshistorien. Jørn Borup, der ofte arbejder og opholder sig i Japan, introducerer til hele zen-universet i Japan.

Farvers betydning i kunst

Foredrag ved ph.d., kulturkritiker og lektor i kunst og kulturvidenskab Lilian Munk Rösing, Københavns Universitet

Onsdag 6. november kl. 19-21

på Vendsyssel Kunstmuseum, P. Nørkjærs Plads 15, Hjørring.

Nødvendig tilmelding senest 1. november til ir@ingereenberg.dk

Pris: 125 kr. inkl. drikkevarer i pausen. Dette betales på dagen.

Lilian Munk Rösings primære forskningsområde er fænomenologisk kunst- og litteraturanalyse, herunder farvers betydning i kunsten, og hun har netop udgivet bogen *Friedrichs farver*, 2024, der udforsker de sanselige og koloristiske kvaliteter ved Caspar David Friedrichs malerier. I 2020 udgav hun desuden bogen *Anna Anchers Rum* om bl.a. lyset og farverne i Anna Anchers malerier.

I foredraget vil Lilian Munk Rösing med landskabsmaleriet som omdrejningspunkt fortælle om Niels Larsen Stevns' farvestærke landskabsmalerier og perspektiverer disse i dansk og europæisk kontekst til bl.a. Caspar David Friedrich.

*Niels Larsen Stevns. Vejen ved Christiansdal, 1919.
Olie på lærred, 50 x 70 cm. Vendsyssel Kunstmuseum*

Arkitektur og byplanlægning

Dobbeltforedrag v. tidligere stadsarkitekt og nuværende projektleder på “Democratic reconstruction of Ukraine” - et samarbejdsprojekt mellem Danmark og Ukraine
Peder Baltzer Nielsen, Tversted

Lørdag 16. november kl. 11-15.30

på Vendsyssel Kunstmuseum, P. Nørkjærs Plads 15, Hjørring.

Nødvendig tilmelding senest 10. november til ir@ingereenberg.dk

Pris: 200 kr. Pris inkl. frokost og drikkevarer: 300 kr.

Dette betales på dagen.

Før frokost diskuterer vi udviklingen af modernismen – fra Le Corbusier til Bispetervet i Hjørring. Går der en lige (og dårlig) linje til den økonomisk rationelle byggeindustri, hvor arkitekturen bliver ”en by i Rusland?”
Og hvad er årsagen til, at danske byer udvikler sig stereotyp i disse år?
Det drøfter vi med eksempler fra både Hirtshals, Hjørring og Aalborg.

Efter frokost tager vi længere væk. Ikke til ”en by i Rusland”, men til de byer i Ukraine, som Rusland har formået at smadre siden de indledte krigen i februar 2022. Ukraine forbereder sig også på at skulle genopbygge byerne med en langt større demokratisk indflydelse fra borgerne, med stærkere decentrale kommuner, med fokus på en bred bæredygtighed og mindre korruption.

To verdener. Byudvikling i Hirtshals.

Smadring af byer og bygninger i Mykolaiv, Ukraine

**Foredrag i samarbejde med
Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn**

Den store svenske indvandring til Danmark 1850-1920 og kilderne hertil

Foredrag v. historiker Henning Bender, Neksø

*Tirsdag 10. september kl. 19
i Forsamlingsbygningen, Østergade 9, Hjørring
Pris: 75 kr.*

Den svenske indvandring til Danmark 1850-1920 var den første store indvandringsbølge, vi kender. Mere end 100.000 svenske arbejdere slog sig ned i alle dele af landet. Først i Jylland siden på øerne.

Som det beskrives i Pelle Erobreren blev de placeret på samfundets bund, men blev hurtigt en vigtig arbejdskraft i en tid, hvor så mange danske udvandrede. Jönsson eller Månsson blev hurtigt til Jensen eller Mogensen, så hurtigt at mange næppe ved, at de har svenske aner.

Om dette, hvor svenskerne kom fra, og hvor de slog sig ned, fortæller Henning Bender og gennemgår med eksempler, hvordan det bliver stadig lettere i stadig bedre svenske og danske søgedatabaser.

*Skibet Diana der på ruten Göteborg-Frederikshavn 1882-1888
bragte tusinder af svenske indvandrere til Nordjylland.*

Foredrag i samarbejde med
Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn

Plejebørn, tyveknægte og andre skæbner

Foredrag v. registrator
Peter Wodskou Christensen, Rigsarkivet

*Tirsdag 22. oktober kl. 19
i Forsamlingsbygningen, Østergade 9, Hjørring
Pris: 75 kr.*

Foredraget tager udgangspunkt i egen slægtsforskning med aner, som i første omgang synes umulige at komme videre med.

Men ved ihærdig søgen i mindre benyttede arkivalier er det lykkedes at finde nye både spændende og bevægende oplysninger.

*Pleje- og
børnehjemsbarnet
Dagmar Løfvall*

Foredrag i samarbejde med
Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn

Dansk postvæsen 1624-2024

Foredrag v. cand. mag Lars Kjærgaard, Århus

Tirsdag 10. december kl. 19

i Forsamlingsbygningen, Østergade 9, Hjørring.

Pris: 75 kr.

Juleaften er det 400 år siden Christian IV's lovbog med forordning om Post-Budde blev udsendt.

Foredragsholderen fortæller om postvæsnets udvikling i Danmark, lokalt i Vendsyssel og Løkken-området, samt den slægtsmæssige baggrund for at lovbogen gennem arv er havnet hos ham, så den kan vises for de fremødte.

Migration og flugt - 4 foredrag

Foredrag i samarbejde med Vendsyssel Historiske Museum og Museumsforeningen ved VHM

Foredragsrækken trækker på den lokale og regionale historie og sætter ikke mindst vores egen tid i relief, både når det gælder klimakatastrofe, migration og flygtningestrømme.

De to første foredrag omhandler emner fra den europæiske og danske oldtid med inddragelse af bl.a. Vittrupmanden, som udstilles på Vendsyssel Historiske Museum i udstillingen Dødens Teater. De to sidste foredrag fortæller både bredt om de tyske flygtninge i Danmark efter besættelsen og meget lokalt om tyske flygtninge i Hjørring efter krigen.

Mellem kollaps og klimakatastrofe – Folkevandringstiden i Europa og Norden

Foredrag v. museumsinspektør Rasmus Birch Iversen, Arkæologi Sydvestjylland, Museum Vest

Torsdag 19. september kl. 19

på Det Gamle Rådhus, Torvet 6, Hjørring

Pris: 80 kr. Medlemmer af Museumsforeningen: 50 kr.

Perioden mellem 300 og 700 e. Kr. kaldes Folkevandringstiden eller "The Dark Ages" – mørk fordi lyset dæmpedes over Europa, da Romerriget kollapsede, og folkevandringer og formørkede barbarkonger erstattede civilisation med en ny og mere kaotisk verdensorden.

Men perioden er også startskuddet til det Europa, vi kender i dag, for den konflikt mellem nationalstat og europæisk fællesskab, der udspiller sig i det moderne Europa, har netop sine dybe rødder i Det Vestromerske Riges undergang og de nye kongedømmer, der vokser frem.

De senere år har forskerne også haft fokus på en langvarig kuldeperiode fra midten af 500-tallet, som også fik stor betydning i Skandinavien. For pessimister har Folkevandringstiden fået ny aktualitet.

Foredrag i samarbejde med Vendsyssel Historiske Museum og Museumsforeningen ved VHM

Vittrupmanden – en af Vendsyssels første indvandrere

Foredrag v. seniorforsker, ph.d. Anders Fischer

Onsdag 9. oktober kl. 19

på Det Gamle Rådhus, Torvet 6, Hjørring

Pris: 80 kr. Medlemmer af Museumsforeningen: 50 kr.

En indvandrer fik otte knusende kølleslag i kraniet og blev kastet i sumpen. Hvem var han, og hvorfor endte han sine dage så dramatisk? Det er efterforskningsleder, Anders Fischer, nu klar til at give et bud på. Det står klart, at afdøde var immigrant fra en nordlig del af Norge eller Sverige, og at han var mørk- eller sorthudet. For sådan så beboerne i Nordskandinavien ud på hans tid – for ca. 5200 år siden. Et omfattende hold af forskere har underkastet hans sørgelige rester et grundigt eftersyn, der minder om politiets efterforskning med DNA mm.

Undersøgelserne giver anledning til et nyt syn på datidens vendelboer og deres forhold til fremmede folkeslag.

Foredrag i samarbejde med Vendsyssel Historiske Museum og Museumsforeningen ved VHM

Tyskere på flugt – de tyske flygtninge i Danmark 1945-49

**Foredrag v. museumsinspektør og historiker
John V. Jensen, Vardemuseerne**

Onsdag 30. oktober kl. 19

på Det Gamle Rådhus, Torvet 6, Hjørring

Pris: 80 kr. Medlemmer af Museumsforeningen 50 kr.

I besættelsens sidste måneder ankom ca. 250.000 tyske flygtninge til Danmark. Eftertidens holdning til historien om de tyske flygtninge har gennem de senere år været stærkt omdiskuteret. Var der, som nogen har ment det, tale om den største humanitære katastrofe i Danmarkshistorien, eller løstes opgaven tilfredsstillende under de vanskelige betingelser? Historien om de tyske flygtninge har været overset, men er yderst tankevækkende og alt for aktuell. Foredraget baserer sig på foredragsholderens bog, Tyskere på flugt, der er udgivet af Aarhus Universitetsforlag.

Flugten til Hjørring

**Foredrag v. formidlingschef og historiker
Jens-Christian Hansen, Vendsyssel Historiske Museum**

Tirsdag 12. november kl. 19

på Det Gamle Rådhus, Torvet 6, Hjørring

Pris: 80 kr. Medlemmer af Museumsforeningen: 50 kr.

Alene i den nuværende Hjørring Kommune var der i krigens sidste måneder og de første efterkrigsår ca. et par håndfulde flygtningelejre, der dog ikke alle eksisterede på samme tid, men vi er næsten uden spor efter dem i dag.

Et levn findes dog på Hjørring Kirkegård i form af en simpel gravsten med teksten "Klaus 1940-1945" Klaus var et tysk flygtningebarn, der døde i en af Hjørrings flygtningelejre.

Foredraget tager udgangspunkt i Klaus' og hans søskendes historiske og fortæller om flugt, sorg og forsoning.

De tyske flygtningelejre er i dag et næsten glemt kapitel af egnens historie.

I foredraget fortælles om forholdene i lejrene, hvor de lå, og hvordan befolkningen forholdt sig til de uønskede gæster fra det land, der havde besat landet gennem fem mørke år.

Foredrag i samarbejde med FBL, Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur samt Vendsyssel Kunstmuseum

Landskabsmaleriet før og nu

Foredrag v. kunsthistoriker og museumsinspektør
Anne Sofie Langer Jordt, Vendsyssel Kunstmuseum.

Torsdag 12. september kl. 19
på Vendsyssel Kunstmuseum, P. Nørkjærs Plads 15, Hjørring.

Nødvendig tilmelding til kirstenholmsberg@gmail.com eller på tlf. 22676853 senest 1. september.

Foredraget gennemføres ved 20 tilmeldte.

Pris: 125 kr. inkl. forfriskning.

Beløbet betales, gerne med MobilePay, ved ankomsten.

Landskabet har i tidens løb været et af kunstens væsentligste motiver og er blevet dyrket af kunstnere med vidt forskellige natursyn og udtryksformer. Genren spiller stadig en vigtig rolle i samtidskunsten, hvor temaer som natur, kultur og klima er i fokus.

Vi dykker ned i landskabsmaleriet som genre og undersøger værker fra guldalderen og frem til i dag, heriblandt landskabsmalerier fra Vendsyssel Kunstmuseums egen samling, der tæller navne som Niels Larsen Stevns, Poul Anker Bech og Joséphine Douet.

Museumsinspektør Anne Sofie Langer Jordt vil i sit foredrag om landskabsmaleriet behandle emner som kultur overfor natur, æstetiske blikke på landskabet, kunsthistoriske natursyn og vil perspektivere til skildringer af det vendsysseliske landskab.

Niels Larsen Stevns. Strandhuse. Isefjorden, u.å. Blyant og akvarel på papir, 614 x 606 mm. Vendsyssel Kunstmuseum

Foredrag i samarbejde med FBL,
Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur

Landskabets udvikling set fra naturhistorisk synsvinkel

Foredrag v. skovfoged og formidlingskonsulent og naturvejleder Bo René Storm, Frederikshavn Kommune

*Tirsdag 22. oktober kl. 19
på Det Gamle Rådhus, Torvet 6, Hjørring.*

*Nødvendig tilmelding til kirstenholmsberg@gmail.com eller på tlf. 22676853 senest den 12. oktober.
Foredraget gennemføres ved 20 tilmeldte.*

*Pris: 125 kr. inkl. forfriskning.
Beløbet betales, gerne med MobilePay, ved ankomsten.*

Det danske landskab med bølgende kornmarker, den grønne bøgeskov og den friske strand, sådan har det, som vi ved, ikke altid set ud, og vi er i en tid, hvor landskabet på mange måder trues af store ændringer, men ændringer har altid fundet sted.

Bo René Storm vil i sit foredrag behandle spørgsmål som:

Hvordan så landskabet ud i forhistorisk tid, bl.a. før og efter istiden?

Hvordan har sandflugt og kystnedbrydning forandret landskabet i nyere tid?

Hvad vil klimaforandringerne betyde for naturen og landskabet og biodiversiteten her i Vendsyssel i fremtiden?

Kronologisk liste over foredrag

Tirsdag 10. september kl. 19

Side 8 Den store svenske indvandring til Danmark 1850-1920

Torsdag 12. september kl. 19

Side 14 Landskabsmaleriet før og nu

Onsdag 18. september kl. 16.30-18.15

Side 3 The significance of Tea and Ceramics in Japan

Torsdag 19. september kl. 19

Side 11 Mellem kollaps og klimakatastrofe – Folkevandringstiden i Europa

Lørdag 5. oktober 2024 kl. 10-11.45 og 12.30-14.15 (2 foredrag)

Side 4-5 Japan og Vesten

Onsdag 9. oktober kl. 19

Side 12 Vittrupmanden – En af Vendsyssels første indvandrere

Tirsdag 22. oktober kl. 19

Side 15 Landskabets udvikling set fra naturhistorisk synsvinkel

Tirsdag 22. oktober kl. 19

Side 9 Plejebørn, tyveknægte og andre skæbner

Onsdag 30. oktober kl. 19

Side 13 Tyskere på flugt – de tyske flygtninge i Danmark 1945-49

Onsdag 6. november kl. 19-21

Side 6 Farvers betydning i kunst

Tirsdag 12. november kl. 19

Side 13 Flugten til Hjørring

Lørdag 16. november kl. 11-15.30 (2 foredrag)

Side 7 Arkitektur og byplanlægning

Tirsdag 10. december kl. 19

Side 10 Dansk postvæsen 1624-2024

Hjørring Folkeuniversitet

Mail: hjfolkeuniversitet@gmail.com

Hjemmeside: www.hjorringfolkeuniversitet.dk

Facebook: [Hjørring Folkeuniversitet](#)